

Huvudman

Praktiska Studier Riks AB, org.nr. 556575-5500
epost@praktiska.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Praktiska Gymnasiet Kristianstad i Kristianstad kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Praktiska Studier Riks AB att senast **onsdag den 6 november 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande utbildning på introduktionsprogrammet programinriktat val samt beslut om betyg och betygskatalog. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Praktiska Studier Riks AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Praktiska Studier Riks AB ska vidta följande åtgärder

Utbildning på introduktionsprogrammet programinriktat val

1. Upphör att avvakta med att anta elever till nationellt program, i de fall elever blir behöriga till det nationella program som utbildningen inriktas mot. (17 kap. 3 § skollagen).
2. Upphör med att ge elever undervisning i grundskoleämnen som de har godkända betyg i. (17 kap. 10 § skollagen, 6 kap. 4 § gymnasieförordningen (2010:2039)).

Beslut om betyg och betygskatalog

1. Se till att betyg sätts i anslutning till att en kurs avslutas. Detta innebär att betyg ska sättas i anslutning till att den av huvudmannen planerade undervisningstiden i kursen upphör. Detta innebär också att om eleven vid det tillfället inte har de kunskaper som motsvarar lägst betygskriterierna för E, ska betyget F sättas (3 kap. 14 §, 15 kap. 22 § skollagen, 4 kap. 22 § gymnasieförordningen).
2. Se till att beslut om betyg fattas av den eller de lärare som har bedrivit undervisning i kursen. (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen och 8 kap. 1 a–d §§ gymnasieförordningen).
3. Se till att betyg, i kurser som inte är yrkeskurser, sätts tillsammans med en lärare som har legitimation, i de fall undervisande lärare saknar legitimation (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen och 8 kap. 1 c § gymnasieförordningen).
4. Se till att beslut om betyg dokumenteras på föreskrivet sätt. Detta innebär att den eller de lärare som beslutar om ett betyg ska förse varje beslut om betyg i betygskatalogen med sin egenhändiga signatur och datera besluten. Detta innebär även att namn på den eller de som anges som betygssättande lärare i betygskatalogen ska överensstämma med den eller de lärare som har beslutat om och signerat betygen. (6–8 §§ Skolverkets föreskrift om betygskatalog (SKOLFS 2011:123)).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Praktiska Studier Riks AB en anmärkning avseende brist rörande studiehandledning på modersmålet. Praktiska Studier Riks AB ska senast **onsdag den 6 november 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, att undervisning följer och omfattar aktuellt ämnes syfte och centrala innehåll samt arbetsplatsförlagt lärande (apl).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:9647) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2024 inlett en tillsyn av Praktiska Gymnasiet Kristianstad i Kristianstad kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Praktiska Gymnasiet Kristianstad följer gällande bestämmelser om undervisning bedrivs av behöriga och legitimerade lärare, om undervisningen följer och omfattar aktuellt ämnes syfte och centrala innehåll, arbetsplatsförlagt lärande (apl), studiehandledning på modersmålet, utbildning på introduktionsprogrammet programinriktat val samt beslut om betyg och betygskatalog.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, arbetslagsledare, studie- och yrkesvägledare samt rektorn mellan den 19 mars 2024 och 20 mars 2024. Huvudmannen har därefter inkommit med kompletteringar i ärendet den 16 april 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. schema, timplan, apl-plan och betygskatalog. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Utbildning på introduktionsprogrammet programinriktat val

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Praktiska Studier Riks AB har inkommit med dokumentation inför Skolinspektionens tillsyn. Av inskickad sammanställning över genomströmning på introduktionsprogram framgår att rektorn vid en avstämning i november 2023 bedömde att 47 procent av eleverna på programinriktat val kommer att uppnå behörighet till nationellt program någon gång under innevarande läsår och totalt 94 procent inom två läsår.

Elever på programinriktat val uppger i intervju att de läser sina grundskoleämnen i år 1. En elev berättar att hen skulle läsa matematik i år 1 men att hen valt att skjuta på det till år 2. Två av eleverna säger att de kommer bli klara med grundskoleämnet under våren och en elev säger att hen vid tiden för tillsynsbesöket i mitten av mars månad nästan är klar med grundskolans matematik och ska läsa gymnasiekursen, Ma1, nästa läsår. Av intervju med elever och lärare framgår att eleverna på programinriktat val läser de programgemensamma ämnena tillsammans med sin klass och att de i matematik och engelska läser grundskoleämnen i en grupp med elever som endast läser grundskoleämnet. Klasskamraterna läser gymnasiekursen på samma schemaposition, men i annat klassrum och med annan lärare.

På fråga från Skolinspektionen om elever som under läsåret blir klara med det eller de grundskoleämnen de saknar antas till nationellt program, svarar lärare att det beror på när under läsåret eleven klarar grundskoleämnet. Lärare säger att de alltid diskuterar när eleven kan föras över till gymnasiekursen, men att det inte är schysst mot eleven att göra det efter jul. En lärare säger att hen då behåller eleven i gruppen som läser grundskoleämnet, men att läraren förbereder eleven för gymnasiekursen. En lärare som undervisar i matematik uppger att det tidigare var enklare att föra över en elev från grundskoleämnet matematik till gymnasiekursen, men att matematik 1 a nu är en ny kurs med ett nytt innehåll. En annan lärare säger att hen har en elev som klarat grundskoleämnet engelska, men att det är för sent att föra över eleven till gymnasiekursen nu i mars. Istället behåller hen eleven i gruppen och finslipar kunskaperna, säger läraren. Läraren säger vidare att om elever har nått absoluta minimum för att klara grundskoleämnet engelska, är det bättre att förbereda eleverna lite mer innan de börjar på gymnasiekursen engelska 5. Läraren säger även att eleverna som läser engelska 5 är upptagna med nationella prov på våren. Av intervju med arbetslagsledare framgår att elever som klarat sitt ämne från grundskolan går över till gymnasiekursen, men att de inte vet hur många månader övergången tar. Arbetslagsledare uppger att när en elev klarat sitt grundskoleämne meddelar eleven eller läraren det till rektorn och biträdande

rektorn. När rektorn får bemöta att lärare säger att de, beroende på när en elev klarar sitt grundskoleämne, kan hålla kvar elever i gruppen som läser grundskoleämnet trots att eleverna är godkända grundskoleämnet, säger rektorn att hen inte håller med och att elever ska byta så fort de är klara med grundskoleämnet. Rektorn säger att skolan då och då har elever på introduktionsprogram som påbörjar ett nationellt program under läsårets gång för att eleven klarat grundskoleämnet eleven saknat. Rektorn uppger att hen inte hört att lärare hållit tillbaka elever och att hen inte är nöjd med vad som framkommit. På fråga från Skolinspektionen vad det beror på att det på programinriktat val finns elever i år 2 och år 3 svarar rektorn att de eleverna har kunskapsluckor som tar längre tid än ett läsår att täppa igen. Rektorn säger att dessa elever inte är i närheten av kunskaperna de ska ha i årskurs 9 och att det främst gäller ämnena matematik och engelska.

Rättslig reglering

Av 17 kap. 3 § skollagen framgår att syftet med programinriktat val är att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett visst nationellt program och att de så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet.

Av 17 kap. 10 § skollagen framgår att programinriktat val står öppet för ungdomar som inte har alla de godkända betyg som krävs för behörighet till ett visst nationellt program, men från grundskolan har godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk och i engelska eller matematik samt i minst fyra andra ämnen, eller i engelska och matematik samt i minst tre andra ämnen.

Av 6 kap. 4 § gymnasieförordningen framgår att programinriktat val bland annat ska innehålla de grundskoleämnen som en elev inte har godkända betyg i och som krävs för att eleven ska bli behörig till ett nationellt program.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att utbildningen på introduktionsprogrammet programinriktat val inte uppfyller författningarnas krav. Intervjuer med lärare visar att elever som blir godkända i det eller de grundskoleämnen de saknar för behörighet till nationellt program inte omgående flyttas över till de nationella program som utbildningen inriktas mot. Intervjuer med lärare visar även att elever som under läsåret blir godkända i grundskoleämnena engelska och matematik fortsatt får undervisning i grundskoleämnet läsåret ut. Dessa uppgifter motsägs inte av rektorn i intervju eller av huvudmannen efter kommunikering av tjänsteanteckning. Detta innebär att utbildningen på programinriktat val inte bedrivs i enlighet med syftet för programmet, då eleverna inte så snart som möjligt antas till det nationella program som utbildningen är inriktad mot. Detta innebär även att utbildningen för dessa elever inte har det innehåll som författningarna kräver, då eleverna endast

ska ges undervisning i de grundskoleämnena som de saknar godkända betyg i och som krävs för att de ska bli behöriga till ett nationellt program.

Beslut om betyg och betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Betyg efter avslutad kurs

Praktiska Studier Riks AB har, inför Skolinspektionens tillsyn, inkommit med timplaner där bland annat fördelningen av undervisningstiden i samtliga kurser per termin och läsår för respektive program framgår. I timplanerna anges de kurser som ingår på respektive program och inriktning samt under vilken eller vilka terminer och år kurserna ska läsas. Det framgår av timplanerna att majoriteten av kurserna löper över ett läsår och startar vid höstterminens start och slutar vid vårterminens slut. Avseende ett fåtal kurser är undervisningstid endast fördelad på en termin, höst- eller vårtermin.

Vid tillsynsbesöket har Skolinspektionen tagit del av betygskatalogen för vårterminen 2023. Av betygskatalogen framgår att majoriteten av betygen i kurser sattes i juni 2023 men det finns exempel på att betyg i samma kurser för vissa elever har satts i augusti, september och oktober 2023. På fråga från Skolinspektionen till lärare vad det beror på att betyg satts tidigt på höstterminen i kurser som enligt huvudmannens timplan har kursstart vid läsårsstart på hösten, svarar en lärare att det kan bero på att en elev börjat senare på kursen året innan, att en elev bytt program eller bytt skola. Lärare uppger att elever ska få rätt antal undervisningstimmar och att betyg sätts när eleven fått det. Lärare uppger vidare att det står i elevernas individuella studieplan att kursen påbörjats och avslutats senare. Lärare uppger att man avvaktar med att sätta betyg i dessa fall. Rektorn uppger att det kan finnas olika anledningar till varför betyg satts i augusti, september och oktober. En anledning kan vara att eleven har bytt program och redan läst kursen, men att skolan har missat att sätta betyg i juni säger rektorn. En annan anledning kan, enligt rektorn, vara att det är en elev som bytt skola eller en elev som läst grundskoleämnet först och påbörjat gymnasiekursen senare. På fråga från Skolinspektionen om en elev som påbörjar kurser exempelvis i oktober får undervisning i dessa kurser i början av nästkommande läsår också, svarar rektorn att eleven får det och att skolan planerar kurserna så att eleverna får rätt antal undervisningstimmar. På fråga om en kurs inte har ett gemensamt start- och slutdatum utan att det är individuellt för varje elev, svarar rektorn att det stämmer och att det anges i elevernas individuella studieplan.

Skolinspektionen ber i samband med rektorsintervjun att få ta del av individuella studieplaner för elever där betyg i gymnasiekurser satts i augusti, september eller oktober 2023. Skolinspektionen tar del av två individuella studieplaner för elever som fick betyg den 19 september 2023. I dessa studieplaner anges att aktuella

kurser avslutades den 9 juni 2023. På fråga till rektorn varför betyg sattes den 19 september 2023 svarar rektorn att det i det ena fallet blivit en miss i samband med att eleven bytt program och att det i det andra fallet handlar om en elev som fått kursen förlängd inom ramen för ett åtgärdsprogram. När åtgärdsprogrammet följdes upp i september 2023 valde eleven att inte fortsätta med kursen varför betyg (F) sattes, säger rektorn.

Beslut om betyg

Inför tillsynsbesöket har Skolinspektionen tagit del av en förteckning över undervisande personal. Av förteckningen framgår bland annat vilka av lärarna som har lärarlegitimation. Vid tillsynsbesöket har Skolinspektionen även tagit del av betygskataloger för vår- och höstterminen 2023. I betygskatalogen anges bland annat betygssättande lärare för respektive kurs och undervisningsgrupp.

Av betygskatalogen framgår att två legitimerade lärare fattat beslut om betyg i *svenska som andraspråk 1* (SVASVA 01, 100p) trots att endast en lärare anges som betygssättande lärare. Rektorn uppger att om fler lärare än den som bedrivit undervisningen signerat antar rektorn att administratören har tittat på behörigheten och lagt till så en behörig lärare också har skrivit på.

Vidare framgår av betygskatalogen att icke legitimerade yrkeslärare ensamma fattat beslut om betyg i kurserna *företagsekonomi 1* (FÖRFÖR01, 100p), *psykologi 1* (PSKPSY01, 50p) och *aktivitetsledarskap* (PEDAKI00S, 100p). Rektorn uppger i intervju att läraren som beslutat om betyg i *företagsekonomi 1* är behörig att sätta betyg i yrkeskurser, att läraren har satt betyg i kursen *företagsekonomi 1* men att hen inte är behörig att sätta betyg i den kursen. Vidare uppger rektorn i intervju att yrkeslärare satt betyg i kursen *psykologi 1* och att rektorn inte tror att yrkesläraren satt betygen tillsammans med någon. På fråga från Skolinspektionen avseende beslut om betyg i kursen *aktivitetsledarskap* svarar rektorn att samma gäller för *aktivitetsledarskap* som för *psykologi*.

Avseende beslut om betyg på gymnasiearbetet framgår av intervjuer med elever i år 3 och lärare att skolans studie- och yrkesvägledare är ansvarig lärare för gymnasiearbetet på ett antal program, att yrkeslärare är medbedömare och att studie- och yrkesvägledare sätter betygen. Vidare framgår av dessa intervjuer att elever på fordons- och transportprogrammet och VVS- och fastighetsprogrammet har en yrkeslärare som lärare i gymnasiearbetet, att denne lärare sätter betygen och att personer utifrån med rätt kompetens fungerar som medbedömare.

Dokumentation i betygskatalog

Den betygskatalog som Skolinspektionen tagit del av består av ett blad per kurs och undervisningsgrupp där bland annat elevernas namn och personnummer samt betyg framgår. På bladet anges betygssättande lärare och på sidan finns en rad

med den betygssättande lärarens signatur samt datum. I betygskatalogen saknas signering och datering vid varje enskilt betyg.

Av betygskatalogen framgår att två lärare är betygssättande lärare i vardera kursen *historia 1a1*, (HISHIS01a1, 100p) och *naturbruk*, (NAUNAU0, 200p) men att endast en lärare i respektive kurs har signerat betygen. I kursen *historia 1a1* står en legitimerad lärare med behörighet idrott och hälsa och en legitimerad yrkeslärare som betygssättande lärare. I kursen *naturbruk* står en olegitimerad yrkeslärare och rektorn som betygssättande lärare. Rektorn uppger att den legitimerade läraren med behörighet i idrott och hälsa undervisade i kursen *historia 1a1* och den olegitimerade yrkesläraren undervisade i kursen *naturbruk*. På fråga varför det står två betygssättande lärare i dessa kurser svarar rektorn att skolan har haft svårt att tyda det här med legitimation och har tolkat det som att om man inte är legitimerad i ämnet måste en legitimerad lärare stå med. I kursen *naturbruk* ville undervisande lärare ha med rektorn som medbedömare säger rektorn. Rektorn uppger vidare att om två lärare står med i studieplanen så dyker två lärare också upp i betygskatalogen.

Rättslig reglering

Betyg efter avslutad kurs

Enligt 15 kap. 22 § skollagen ska betyg sättas på varje avslutad kurs, efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete och i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan.¹

Enligt 4 kap. 22 § gymnasieförordningen beslutar huvudmannen för nationella program i gymnasieskolan om antalet undervisningstimmar för varje kurs och gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren.

Av 9 kap. 7 § gymnasieförordningen framgår att huvudmannen får besluta att undervisningen på ett nationellt program för en elev i gymnasieskolan får fördelas över längre tid än tre år, om 1. eleven har läst ett reducerat program, 2. eleven läser ett yrkesprogram och det kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas i de kurser som krävs för att eleven ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå, eller 3. det med hänsyn till elevens förutsättningar i övrigt finns särskilda skäl för det.

¹ Bestämmelsen har ny lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

Beslut om betyg

Av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska, enligt andra stycket, beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Av 8 kap. 1 c § gymnasieförordningen framgår att bestämmelsen i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen inte gäller för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning i ett modersmålsämne eller ett yrkesämne, i de fall läraren bedriver sådan undervisning.

Av 4 kap. 4 § gymnasieförordningen framgår att rektorn för varje elev ska utse en lärare att vara ansvarig för gymnasiearbetet.

Av 8 kap. 1 e § gymnasieförordningen framgår att betyg på gymnasiearbetet ska beslutas av den ansvariga läraren efter att en medbedömare som har erfarenhet av det kunskapsområde som arbetet avser har yttrat sig.

Dokumentation i betygskatalog

Av 8 kap. 8 § gymnasieförordningen framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Vidare framgår att rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs.

Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalog 7 § framgår att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. Vidare framgår av 8 § att betygskatalogen bland annat ska innehålla namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister avseende beslut om betyg och betygskatalog på Praktiska Gymnasiet Kristianstad. Bristerna avser att betyg inte sätts efter varje avslutad kurs, att beslut om betyg fattas av lärare som inte bedrivit undervisningen i kursen samt att betyg inte sätts tillsammans med lärare som har legitimation, i de fall undervisande lärare saknar legitimation. Vidare avser bristerna att beslut om betyg inte dokumenteras på föreskrivet sätt i skolans betygskatalog.

Betyg efter avslutad kurs

Skolinspektionen bedömer att betyg inte sätts på varje avslutad kurs. Utgångspunkten enligt skolförfattningarna är att betyg ska sättas på avslutad kurs samt att en kurs är avslutad när den undervisningstid som huvudmannen beslutat om upphör (se 15 kap. 22 § skollagen och 4 kap. 22 § gymnasieförordningen). Att kursslutet är detsamma för samtliga elever i en undervisningsgrupp är centralt för att eleverna ska ges samma möjlighet att nå olika betyg. Skolinspektionens utredning visar att betyg inte alltid sätts i anslutning till att kurser avslutas utan att betyg i flera fall har satts flera månader därefter. Detta får till följd att kursslutet inte är detsamma för alla elever. Det finns ingen möjlighet enligt skollagen att förlänga kurser. Däremot finns det, enligt gymnasieförordningen, möjlighet att fatta beslut om att undervisningstiden för en elev fördelas över längre tid än tre år om det med hänsyn till elevens förutsättningar finns särskilda skäl för det.

Beslut om betyg

Skolinspektionen bedömer att beslut om betyg fattas i strid med författningarnas krav. Skolinspektionens utredning visar att betyg på kurser inte alltid beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt då betyg ska sättas. Detta då fler lärare än den som har bedrivit undervisningen i kursen *svenska som andraspråk 1* har fattat beslut om betyg för eleverna i kursen och signerat betygs katalogen, trots att undervisande lärare är legitimerad.

Skolinspektionens utredning visar vidare att betyg inte sätts tillsammans med lärare som har legitimation, i de fall undervisande lärare saknar legitimation. Skolinspektionens utredning visar att olegitimerade lärare ensamma fattat beslut om betyg i kurserna *företagsekonomi 1*, *psykologi 1* och *aktivitetsledarskap*. Att olegitimerade lärare ensamma har satt betyg i dessa kurser är en brist då dessa kurser inte omfattas av undantag för när olegitimerade lärare ensamma får besluta om betyg.

Dokumentation i betygs katalog

Skolinspektionen bedömer att beslut om betyg inte dokumenteras på föreskrivet sätt i skolans betygs katalog. Skolinspektionens utredning visar att varje beslut om betyg inte har försetts med en signatur. Då varje betyg är ett beslut ska det vid varje betyg finnas en signering med datering. Skolinspektionens utredning visar vidare att den eller de lärare som anges som betygssättande lärare i betygs katalogen inte alltid överensstämmer med den eller de lärare som har beslutat om och signerat betygen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Praktiska Studier Riks AB verksamhet vid Praktiska Gymnasiet uppfyller inte författningarnas krav vad gäller utbildning på introduktionsprogrammet programinriktat val samt beslut om betyg och betygskatalog. Det finns därför skäl att förelägga Praktiska Studier Riks AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation inför tillsynsbesöket framgår att 12 elever ges studiehandledning på modersmålet och att en elev, som har bedömts vara i behov av studiehandledning på polska, inte får sådant stöd. Rektorn uppger att de inte har annonserat efter studiehandledare på polska, men att de har kontrollerat i sitt nätverk av huvudmannens andra gymnasieskolor i området och att de har varit i kontakt med ett företag som erbjuder studiehandledning genom fjärrundervisning.

Rättslig reglering

Av 9 kap.9 § gymnasieförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med studiehandledning på modersmålet. Skolinspektionens utredning visar att det finns en elev som är i behov av studiehandledning på polska som inte får sådant stöd. Skolinspektionens utredning visar vidare att huvudmannen inte har annonserat efter studiehandledare på detta språk. Att huvudmannen har undersökt tillgången till studiehandledare i polska inom den egna organisationen samt varit i kontakt med ett företag som erbjuder fjärrundervisning föranleder ingen annan bedömning då dessa ansträngningar inte kan anses vara tillräckliga.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då

skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Praktiska Studier Riks AB verksamhet vid Praktiska Gymnasiet Kristianstad uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet. Skolinspektionens utredning visar att flera elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet får sådant stöd samt att vissa ansträngningar har gjorts för att hitta studiehandledare på polska. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Praktiska Studier Riks AB en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning bedrivs av behöriga och legitimerade lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Praktiska Studier Riks AB har inkommit med dokumentation inför Skolinspektionens tillsyn. Av inskickad förteckning över undervisande personal samt uppgifter som framkommit vid verksamhetsbesök framgår att det saknas legitimerade lärare med behörighet i ämnena biologi, entreprenörskap, företagsekonomi, matematik, naturkunskap och pedagogik (aktivitetsledarskap). Vidare framgår att olegitimerad yrkeslärare undervisar i kursen psykologi 1, trots att det på skolenheten finns en legitimerad lärare med behörighet i psykologi.

Praktiska Studier Riks AB har den 16 april 2024 inkommit med kompletterande uppgifter. Huvudmannen uppger i komplettering att det i kursen biologi 1 är tre undervisningsgrupper á 100 timmar och i kursen aktivitetsledarskap är en undervisningsgrupp á 100 timmar. Huvudmannen uppger att det är svårt att rekrytera behöriga lärare till sådana mindre tjänster och att rektorns bedömning är att det är mindre gynnsamt för eleverna att ha flera olika lärare för dessa mindre ämnen än att besluta om att låta andra befintliga lärare bedriva undervisningen i dessa ämnen. Vidare uppger huvudmannen att läraren som undervisar i entreprenörskap är en legitimerad och tillsvidareanställd lärare som inför läsåret 2023/2024 bedömdes ha kompetens att bedriva undervisning i kursen innevarande läsår. Huvudmannen uppger även att skolan har en legitimerad lärare med behörighet i matematik för grundskolan och att läraren är under utbildning för behörighet i matematik för gymnasieskolan genom Lärarlyftet. Det framgår även av kompletteringen att läraren som är behörig i psykologi anställdes inför läsåret 2023/2024 för att undervisa i svenska och det är planerat att den behöriga läraren ska undervisa i kursen psykologi 1 kommande läsår. Slutligen uppger huvudmannen i sin komplettering att kurserna naturkunskap 1 samt företagsekonomi 1 inte ges innevarande läsår.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 13 § första stycket skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.

Av 2 kap. 18 § skollagen framgår att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser modersmål.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Praktiska Studier Riks AB brutit mot bestämmelserna när det gäller att undervisningen ska bedrivas av legitimerade och behöriga lärare. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisning omfattar aktuellt ämnes syfte och centralt innehåll

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inskickade timplaner framgår att stora delar (84%) av teoretiska kurser (aktivitetsledarskap, biologi 1 och psykologi 1) förläggs till apl vilket bekräftas i intervjuer med lärare och rektorn. Av kompletterande uppgifter från huvudmannen den 16 april 2024 framgår vilka delar av syfte och centralt innehåll som genomförs i skolan respektive på apl för respektive kurs.

Av inskickade scheman framgår vidare att grundskoleämnena och gymnasiekurser ligger parallellt i samma klassrum med en lärare i vissa undervisningsgrupper. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att undervisningen, i de undervisningsgrupper där grundskoleämne och gymnasiekurs läses parallellt, omfattar det centrala innehållet för respektive ämne.

Rättslig reglering

Av 16 kap. 21 § skollagen framgår att det för varje ämne ska finnas en ämnesplan. Enligt 1 kap. 4 § gymnasieförordningen ska det av ämnesplanen bland annat framgå ämnets syfte, varje kurs som ingår i ämnet och det centrala innehållet för varje kurs.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Praktiska Studier Riks AB brutit mot bestämmelserna när det gäller att undervisningen omfattar aktuellt ämnes syfte och centrala innehåll. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Praktiska Studier Riks AB har, inför Skolinspektionens tillsyn, inkommit med en timplan där bland annat fördelningen av det arbetsplatsförlagda lärandet för respektive program framgår. I intervju med elever, lärare och rektorn framkommer att eleverna som går yrkesförberedande program får apl i 15 veckor och eleverna som går lärlingsutbildning får apl mer än 50 procent av sin utbildning. Eleverna säger att deras handledare på apl är bra och kunniga. Av intervju med lärare framgår att man arbetar aktivt med att ha kunniga och lämpliga handledare och rektorn säger i intervju att hen för samtal med lärarna om handledarnas kompetens. Lärare och rektorn uppger i intervju att rektorn fattar beslut om vilka kurser som ska förläggas till apl och hur fördelningen ska göras över utbildningen.

Rättslig reglering

Av 16 kap. 16 § framgår att ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande. Av 16 kap. 11 § skollagen framgår vidare att inom yrkesprogram får det finnas gymnasial lärlingsutbildning..

Av 4 kap. 12 § gymnasieförordningen framgår att arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i minst 15 veckor. En elev som går gymnasial lärlingsutbildning ska genomföra mer än hälften av denna utbildning som arbetsplatsförlagt lärande. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Vidare framgår att rektorn beslutar om att hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras.

Enligt 4 kap. 14 § gymnasieförordningen ska det för en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitats som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas även i denna del.

X Viveka Berglund

Beslutsfattare
Signerat av: Viveka Berglund

X Hilda Sjöberg

Föredragande
Signerat av: Hilda Sjöberg

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Hanne Lernout medverkat.